

การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัดอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
Performance Evaluation of Fang Agricultural Co-Operatives Limited
in Fang District, Chiang Mai Province

ธนพล วงศ์เอื้อ¹ และ นิสิต พันธมิตร²
Thanapon Wongoei¹ and Nisit Panthamit²

บทคัดย่อ

การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด มีวัตถุประสงค์หลักสามประการ คือ เพื่อศึกษาถึงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ และศึกษาความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากคณะกรรมการจำนวน 11 ราย และสมาชิกจำนวน 336 ราย การวิเคราะห์ใช้สถิติเชิงพรรณนา ในรูปของค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และใช้สถิติวิเคราะห์แบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) ในการวัดค่าด้านความพึงพอใจ

ด้านผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2558 สหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด มีผลประกอบการเป็นบวก มีกำไรทั้งสิ้นรวม 3,700,688.72 บาท ส่วนการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินทั้ง 6 อัตราส่วน ของสหกรณ์เฉลี่ย 5 ปีย้อนหลัง (ปี 2554-2558) ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์นำมาวัดผลและจัดชั้นสหกรณ์พบว่าอัตราส่วนที่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ทั้งหมด 3 อัตราส่วน คือ อัตราส่วนทุนดำเนินงานหรืออัตราส่วนทุนหมุนเวียนมีค่าเท่ากับ 1.17 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมีค่าเท่ากับ 1.63 และอัตรากำไรสุทธิมีค่าเท่ากับ 32.04 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีสภาพคล่องที่ดี มีความเสี่ยงทางการเงินต่ำ และมีประสิทธิภาพในการทำกำไรดี และอัตราส่วนที่ไม่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทั้งหมด 3 อัตราส่วน คือ อัตราหมุนของสินทรัพย์มีค่าเท่ากับ 0.07 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีค่าเท่ากับ 2.73 และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเท่ากับ 6.98 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์และทุนที่มีอยู่ไปใช้สร้างรายได้หรือแสวงหาผลกำไรได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด ในด้านคณะกรรมการของสหกรณ์พบว่าคณะกรรมการส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ในระดับดี (ร้อยละ 72.73) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสหกรณ์ในระดับมาก (ร้อยละ 72.73) และมีความคิดเห็นว่าการบริหารงานของสหกรณ์มีความเหมาะสมในระดับมาก (ร้อยละ 72.73) ด้านสมาชิกของสหกรณ์ พบว่าส่วนใหญ่ใช้บริการสหกรณ์ไม่บ่อย (เดือนละ 1 ครั้ง) (ร้อยละ 84.52) ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ในระดับดีมาก (ร้อยละ 69.35) และส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสหกรณ์ในระดับมาก (ร้อยละ 82.14)

ความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด พบว่า คณะกรรมการส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในระดับพึงพอใจมาก (ร้อยละ 81.82) และสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในระดับพึงพอใจมากที่สุด (ร้อยละ 51.19) โดยมีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องเดียวกัน คือ เรื่องความเหมาะสมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กร

คำสำคัญ : การประเมินผล, การดำเนินงาน, สหกรณ์การเกษตร, สหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด, อำเภอฝาง

ABSTRACT

The purposes of the performance evaluation of Fang Agricultural Cooperatives Limited were to investigate the cooperative performance, analyze the factors affecting the potential of the cooperative performance, and study the satisfaction on the cooperative performance. Data were collected from 11 committee members and 336 cooperative members by using questionnaires. Descriptive statistics were used for data analysis in terms of frequency, percentage, and mean. Likert scale was used to measure the satisfaction.

Regarding the performance in 2015, Fang Agriculture Cooperatives Limited had a positive performance; the total profit was 3,700,688.72 baht. By analyzing the six financial ratios of the cooperatives in the past five years (2011-2015), the ratios that the Cooperative Auditing Department had measured and classified the ranks of the cooperatives, it was found that three ratios met the standards of the Department—operating capital ratio or current ratio which was 1.17, debt/equity ratio which was 1.63, and net profit margin ratio which was 32.04. These figures showed that the cooperatives had a good liquidity, low financial risk, and good profit efficiency. However, three ratios that did not meet the criteria of the Cooperative Auditing Department were total asset turnover which was 0.07, return on asset which was 2.73, and return on equity which was 6.98. These figures indicated that the cooperatives did not have sufficient efficiency in using asset and available capital to generate revenue or profit.

Regarding the factors affecting the performance of Fang Cooperatives Limited in terms of the cooperative board of committee, it was found that the majority of the committee members had a profound understanding of the performance of the cooperative members at a high level (72.73%), involved in the performance of the cooperatives at a high level (72.73%), and viewed that the administration of the cooperatives was appropriate at a high level (72.73%). Regarding the cooperative members, it was found that most of the cooperative members did not frequently used cooperative services (They used only once a month.) (84.52%). Most of them had a deep understanding of the performance of the cooperative members at a high level (69.35%), and involved in the performance of the cooperatives at a high level (82.14%).

Regarding the satisfaction with the performance of Fang Agricultural Cooperatives Limited, it was found that most of the cooperative committee members were satisfied with the performance of cooperatives at a high level (81.82%), and most cooperative members were satisfied with the performance of the cooperatives at the highest level (15.19%). They were most satisfied in the same subject matters—appropriateness and transparency in the performance of the organization.

Key word : Performance Evaluation, Agricultural Co-Operatives, Fang Agricultural Co-Operatives Limited, Fang District

ที่มาและความสำคัญ

ปัญหาความยากจน มาตรฐานรายได้ในระดับต่ำของประชาชนเป็นปัญหาที่อยู่คู่กับประเทศไทยมานาน รวมถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทยซึ่งประกอบอาชีพการเกษตรกรรม ยังมีปัญหาอีกประการที่สำคัญ คือ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงินต่างๆ ที่ถูกกฎหมายที่ทำได้ยาก เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำ ทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ต่างๆ ของสถาบันการเงิน ตลอดจนไม่มีหลักทรัพย์ เช่น ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง ในการค้ำประกันในการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินเหล่านั้น ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือ ส่งผลให้สถาบันการเงินหลีกเลี่ยงและปฏิเสธที่จะให้บริการทางด้านการกู้ยืมเงิน ด้วยเหตุนี้ทำให้เกษตรกรจำนวนมากต้องทำการแสวงหาแหล่งเงินทุนอื่นมาทดแทน โดยแหล่งเงินทุนที่เกษตรกรมักจะไปทำการกู้ยืมเงิน คือ แหล่งเงินกู้นอกระบบ เนื่องจากเป็นแหล่งเงินทุนที่เข้าถึงได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ไม่มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก และไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน แหล่งเงินกู้นอกระบบมักจะมีการคิดดอกเบี้ยที่สูงถึงร้อยละ 3-15 ต่อเดือน ซึ่งเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด คือ ร้อยละ 15 ต่อปี จากการศึกษาที่ต้องรับภาระการชำระดอกเบี้ยที่สูงของการกู้เงินนอกระบบทำให้ไม่มีเงินออมสำหรับการลงทุนในอนาคต และแหล่งเงินกู้นอกระบบยังมีวิธีการติดตามทวงหนี้ที่รุนแรง ก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจอย่างใหญ่หลวง และก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมที่รุนแรงตามมาอีกมากมาย

ดังนั้นกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่เดียวกันจึงได้มีแนวคิดที่จะจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในรูปแบบต่างๆ ในชุมชน เพื่อเป็นทางเลือกในการเข้าถึงแหล่งทุนของกลุ่มเกษตรกร ซึ่งเป็นการส่งเสริมการออมแล้วนำเงินออมดังกล่าวมาให้สมาชิกกู้ในวงเงินที่ไม่สูงนัก เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนหรือเงินลงทุนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรือเพื่อการบริโภค รวมถึงช่วยเหลือกันและกันในกิจกรรมด้านการเกษตร ทั้งการหาตลาด การจัดหาวัสดุ-อุปกรณ์ทางการเกษตรต่างๆ เป็นต้น โดยกลุ่มออมทรัพย์ที่เกษตรกรนิยมทำการจัดตั้ง คือ สหกรณ์การเกษตร การกิจหลักที่สำคัญของสหกรณ์การเกษตร คือ การรับฝากเงินของสมาชิก การให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรแก่สมาชิก การจัดหาวัสดุทางการเกษตรมาจำหน่ายแก่สมาชิก การหาตลาดจำหน่ายผลผลิตให้สมาชิก รวมถึงการให้ความรู้ทางการเกษตรแผนใหม่แก่สมาชิก โดยในปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทยมีสหกรณ์การเกษตรจำนวนทั้งสิ้น 3,613 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 51.47 ของสหกรณ์ทุกประเภท และมีสมาชิกรวมทั้งหมด 6,403,733 คน

ข้อมูลจำนวนสหกรณ์การเกษตรของภาคเหนือ พบว่าจังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนสหกรณ์ทั้งหมด 294 สหกรณ์ และมีจำนวนสหกรณ์การเกษตรมากที่สุดที่ภาคเหนือ คือ 176 สหกรณ์ พบว่ามีเพียง 48 สหกรณ์ ที่ได้รับมาตรฐานระดับ A และมีสหกรณ์การเกษตรไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานถึง 26 สหกรณ์ แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่มีมาตรฐานที่ไม่ดีเท่าที่ควรซึ่งหมายความว่าสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่มีปัญหาการจัดการบริหารและการดำเนินงานส่งผลให้มีศักยภาพที่ไม่ดีตามไปด้วย

อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอำเภอที่เป็นศูนย์กลางความเจริญทางตอนบนของจังหวัดเชียงใหม่ มีการทำการเกษตรที่หลากหลาย รวมถึงมีการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรขึ้นถึง 6 สหกรณ์ แต่ 5 สหกรณ์การเกษตรในอำเภอฝาง เป็นสหกรณ์ที่มีความเฉพาะเจาะจงในประเภทของการทำการเกษตรกรรม คือ สหกรณ์ผู้ปลูกกระเทียมฝาง จำกัด, สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝาง จำกัด, สหกรณ์โคนมฝาง จำกัด, สหกรณ์กองทุนสวนยางเวียงฝาง จำกัด และสหกรณ์ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพตำบลเวียงอำเภอฝาง จำกัด มีเพียงสหกรณ์การเกษตรแห่งเดียวที่ไม่เฉพาะเจาะจง คือ สหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด โดย สหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด ได้ทำการจดทะเบียนสหกรณ์ชนิดจำกัด ประเภทสหกรณ์การเกษตร ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 มาตรา 12 เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2519 และได้เริ่มปฏิบัติงานเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2519 มี

สมาชิกแรกเข้า 214 คน ซึ่งสหกรณ์ได้ดำเนินงานในลักษณะสหกรณ์การเกษตรมาจนถึงปัจจุบัน ปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด มีสมาชิกทั้งหมด 2,087 คน อีกทั้งยังได้รับการจัดระดับมาตรฐานสหกรณ์เป็นระดับ A จากข้อมูลพบว่าสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด ถือเป็นสหกรณ์ที่มีการดำเนินงานมายาวนาน มีจำนวนสมาชิกที่มาก อีกทั้งเป็นสหกรณ์การเกษตรที่ได้รับการจัดระดับมาตรฐานสหกรณ์เป็นระดับ A จึงมีความน่าสนใจที่จะศึกษาประเมินศักยภาพดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจะศึกษาถึงทางด้านโครงสร้างขององค์กร ด้านคณะกรรมการ ด้านสมาชิก และด้านการดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวทางให้สหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด นำข้อบกพร่องไปพัฒนาศักยภาพในการดำเนินงานให้ดีขึ้น และเป็นแนวทางให้สหกรณ์การเกษตรอื่นๆ นำไปปรับใช้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการเงินของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านคณะกรรมการที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านสมาชิกที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของคณะกรรมการและสมาชิกที่มีต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด

วิธีการศึกษา

1. การศึกษาและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการเงินของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานทางการเงินของสหกรณ์ตั้งแต่ปี 2554-2558 โดยทำการศึกษาอัตราส่วนทางการเงิน 6 อัตรา ตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใช้เป็นเกณฑ์ในการให้คะแนนเพื่อจัดชั้นของสหกรณ์ทั่วประเทศ ดังนี้

1.1 อัตราส่วนทุนดำเนินงานหรืออัตราส่วนทุนหมุนเวียน คำนวณได้จากสินทรัพย์หมุนเวียนหารด้วยหนี้สินหมุนเวียน เป็นอัตราส่วนที่บ่งชี้ถึงสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์ ค่าอัตราส่วนที่ได้จากการคำนวณยิ่งมีค่าสูงยิ่งเป็นผลดีต่อสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์ แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นได้ดี (ค่ามาตรฐานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดไว้คือ ไม่น้อยกว่า 0.6)

1.2 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน คำนวณได้จากหนี้สินหารด้วยทุนของสหกรณ์ เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์ โดยอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ใช้เงินทุนประกอบการมาจากหนี้สินเป็นสัดส่วนเท่าใด หากอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมีค่าต่ำ แสดงว่าความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์ต่ำ แต่หากอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมีค่าสูง แสดงว่าความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์จะสูงตามไปด้วยซึ่งไม่เป็นผลดีต่อสหกรณ์ (ค่ามาตรฐานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดไว้คือ ไม่เกิน 1.99)

1.3 อัตราหมุนของสินทรัพย์ คำนวณได้จากรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนหารด้วยสินทรัพย์ทั้งสิ้นโดยเฉลี่ย อัตราหมุนของสินทรัพย์เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่เพื่อนำไปก่อให้เกิดรายได้หรือผลตอบแทน ดังนั้นอัตราหมุนของสินทรัพย์ยิ่งมีค่ามากแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่เพื่อนำไปก่อให้เกิดรายได้หรือผลตอบแทนได้ดีมากตามไปด้วย (ค่ามาตรฐานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดไว้คือ ไม่น้อยกว่า 0.09)

1.4 อัตรากำไรสุทธิ คำนวณได้จากกำไรสุทธิหารด้วยรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนอัตรากำไรสุทธิเป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการทำกำไรของสหกรณ์ อัตรากำไรสุทธิมีค่ามากแสดงว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการทำกำไรที่ดี แต่หากอัตรากำไรสุทธิมีค่าน้อยแสดงว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการทำกำไรที่ไม่ดี (ค่ามาตรฐานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดไว้คือ ไม่น้อยกว่า 32.04)

1.5 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ คำนวณได้จากกำไรสุทธิหารด้วยสินทรัพย์ทั้งสิ้นแล้วเฉลี่ย อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการนำสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปใช้สร้างรายได้ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีค่ามากแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มี ประสิทธิภาพในการนำสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปใช้สร้างรายได้ที่ดี แต่หากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีค่าน้อยแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการนำสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปใช้สร้างรายได้ไม่ดี (ค่ามาตรฐานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดไว้ คือ ไม่น้อยกว่า 2.76)

1.6 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น คำนวณได้จากกำไรสุทธิหารด้วยทุนของสหกรณ์แล้วเฉลี่ย อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของสหกรณ์ในการนำทุนที่มีอยู่เพื่อใช้แสวงหากำไร อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่ามากแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการนำทุนที่มีอยู่เพื่อใช้แสวงหากำไรได้ดี แต่หากอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าน้อยแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการนำทุนที่มีอยู่เพื่อใช้แสวงหากำไรได้ไม่ดี (ค่ามาตรฐานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดไว้ คือ ไม่น้อยกว่า 8.05)

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรฟาง จำกัด โดยศึกษาถึงปัจจัยด้านคณะกรรมการ และสมาชิกของสหกรณ์ ซึ่งคณะกรรมการเป็นผู้ทำหน้าที่บริหารสหกรณ์โดยตรง และสมาชิกซึ่งเป็นผู้ใช้บริการและมีส่วนเป็นเจ้าของสหกรณ์ จึงเป็น 2 ปัจจัยหลักที่นำจะมีผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์มากที่สุด

2.1 ปัจจัยด้านคณะกรรมการที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรฟาง จำกัด โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการของสหกรณ์การเกษตรฟาง จำกัด จำนวน 11 คน ทำการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ระดับการศึกษาของคณะกรรมการ ใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำเสนออยู่ในรูปของความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

ประเด็นที่ 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์ของคณะกรรมการ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร การบริหารงาน การออกหุ้น คุณสมบัติและหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร คุณสมบัติและหน้าที่ของคณะกรรมการ การชำระค่าหุ้น การรับฝากเงิน การกู้ยืมเงินและคืนเงินทุน อัตราดอกเบี้ยของสหกรณ์ รวมถึงวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงิน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำเสนออยู่ในรูปของความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย ลักษณะคำถามจะเป็นการถามเพื่อให้ตอบเพียง ผิด หรือ ถูก

ประเด็นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ ส่วนร่วมในการออกกระเปียบบังคับ การรับสมาชิก การสำรวจและจัดทำข้อมูล การทำนิติกรรมสัญญา การเข้าร่วมประชุม การจัดทำระเบียบ การร่วมระดมทุน การให้คำแนะนำแก่สมาชิก การพิจารณาให้กู้ การติดต่อประสานงาน การเสนอปัญหาต่อที่ประชุม และการติดตามเร่งรัดหนี้สิน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำเสนออยู่ในรูปของความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย ลักษณะคำถามจะเป็นการถามเพื่อให้ตอบเพียง มี หรือ ไม่มี

ประเด็นที่ 4 การบริหารสหกรณ์การเกษตรฟาง จำกัด ประกอบด้วยคำถามเพื่อวัดความเหมาะสมและความเพียงพอเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์ เช่น เงินออมสมทบในปัจจุบัน จำนวนวงเงินสินเชื่อรูปแบบการออมของสมาชิก หลักในการอนุมัติสินเชื่อ หนี้ค้างชำระ การจัดการปัญหาหนี้ค้างชำระการจ่ายเงินปันผล การบำรุงสาธารณประโยชน์ และการจ่ายค่าตอบแทนของคณะกรรมการ ใช้สถิติวิเคราะห์แบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) นำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ยเลขคณิตและบทสรุปเพื่อวัดค่าศักยภาพ โดยให้คณะกรรมการเลือกตอบตั้งแต่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย จนถึง น้อยที่สุด

2.2 ปัจจัยด้านสมาชิกที่มีผลต่อศักยภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด จำนวน 336 ทำการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ระดับการศึกษาของสมาชิก ใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) โดยการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ประเด็นที่ 2 พฤติกรรมการใช้บริการ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับความถี่ในการมาใช้บริการกับสหกรณ์ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) นำเสนออยู่ในรูปของความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

ประเด็นที่ 3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์ของสมาชิก ได้แก่ ความรู้เรื่องการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด การบริหารงาน การออกหุ้น คุณสมบัติและหน้าที่ของสมาชิก คุณสมบัติและหน้าที่ของคณะกรรมการ การชำระค่าหุ้น การฝากเงิน การกู้ยืมเงินและคืนเงินทุน อัตราดอกเบี้ยของสหกรณ์ รวมถึงวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงิน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำเสนออยู่ในรูปของความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย สำหรับลักษณะของคำถามจะเป็นการถามเพื่อให้ตอบเพียง ถูก หรือ ผิด

ประเด็นที่ 4 การมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยจะศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การจัดตั้งและคัดเลือกคณะกรรมการ การลงมติให้กรรมการพ้นจากตำแหน่ง การแสดงความคิดเห็นในการเสนอปัญหา การตรวจสอบเอกสารต่างๆ การเข้าร่วมกำหนดนโยบาย และการใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำเสนออยู่ในรูปของความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย โดยให้ตอบเพียง มี หรือ ไม่มี

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด โดยทำการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ความพึงพอใจของคณะกรรมการที่มีต่อการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด เกี่ยวกับด้านความเหมาะสมในการแบ่งสรรส่วนงานในการดำเนินการขององค์กร ความเท่าเทียมของคณะกรรมการในการดำเนินบทบาทภายในองค์กร การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและความรู้ความสามารถให้แก่คณะกรรมการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ภายในองค์กร ความเหมาะสมในการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินขององค์กร และความเหมาะสมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กร และใช้สถิติวิเคราะห์แบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) นำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ยเลขคณิตและบทสรุปเพื่อวัดค่าศักยภาพ โดยให้เลือกตอบตั้งแต่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย จนถึง น้อยที่สุด

ประเด็นที่ 2 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด เกี่ยวกับด้านความเหมาะสมของสถานที่ใช้ในการให้บริการด้านต่างๆแก่สมาชิก ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการแต่ละประเภท ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ให้บริการแก่สมาชิกแต่ละราย ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ให้บริการแก่สมาชิกแต่ละราย และความเหมาะสมและความโปร่งใสในการบริการให้กับสมาชิกทุกคนอย่างเป็นธรรม และใช้สถิติวิเคราะห์แบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) นำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ยเลขคณิต โดยให้เลือกตอบตั้งแต่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย จนถึง น้อยที่สุด

ผลการศึกษา

1. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินทั้ง 6 อัตราส่วน ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานทางการเงินของสหกรณ์ตั้งแต่ปี 2554-2558 มีผลการศึกษาดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 อัตราส่วนทุนดำเนินงานหรืออัตราส่วนทุนหมุนเวียนย้อนหลัง 5 ปี เฉลี่ยเท่ากับ 1.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดไว้ (ไม่น้อยกว่า 0.60) นั้นแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด มีสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินระยะสั้นทำให้คล่องตัวในการชำระหนี้สินระยะสั้น

1.2 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนย้อนหลัง 5 ปี เฉลี่ยเท่ากับ 1.63 ซึ่งมีค่าผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดไว้คือไม่เกิน 1.99 นั้นแสดงถึงว่าสหกรณ์สามารถบริหารความเสี่ยงทางการเงินได้เป็นอย่างดี

1.3 อัตราหมุนของสินทรัพย์ย้อนหลัง 5 ปี เฉลี่ยเท่ากับ 0.07 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดคือต้องไม่น้อยกว่า 0.09 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด มีประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่เพื่อนำไปก่อให้เกิดรายได้หรือผลตอบแทนไม่ดีเท่าที่ควร

1.4 อัตรากำไรสุทธิย้อนหลัง 5 ปี เฉลี่ยเท่ากับ 39.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์คือไม่น้อยกว่า 32.04 มาพอสมควร แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด มีความสามารถในการบริหารทุนที่มีอยู่เพื่อแสวงหากำไรได้มีประสิทธิภาพพอสมควร

1.5 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ย้อนหลัง 5 ปี เฉลี่ยเท่ากับ 2.73 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (ไม่น้อยกว่า 2.76) ไปเล็กน้อย แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด มีประสิทธิภาพในการนำสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปใช้สร้างรายได้ไม่ดีเท่าที่ควร

1.6 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุนย้อนหลัง 5 ปี เฉลี่ยเท่ากับ 6.98 มีซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (ไม่น้อยกว่า 8.05) ไปพอสมควร แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด มีประสิทธิภาพในการนำทุนที่มีอยู่เพื่อใช้แสวงหากำไรได้ไม่ดีเท่าที่ควร

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด

2.1 ด้านคณะกรรมการของสหกรณ์

ประเด็นที่ 1 ระดับการศึกษาของคณะกรรมการ คณะกรรมการส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ที่ระดับประถมศึกษา จำนวน 8 คน (ร้อยละ 72.73) รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา จำนวน 2 คน (ร้อยละ 18.18) และระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 9.09) ตามลำดับ

ประเด็นที่ 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์ของคณะกรรมการ ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับดี โดยมีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73 และที่เหลือมีความรู้อยู่ในระดับระดับดีมาก จำนวน 3 คนคิดเป็น ร้อยละ 27.27 คะแนนเฉลี่ยของการทำแบบสอบถามเท่ากับ 11.45 คะแนน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มีความรู้ความเข้าใจระดับดี คณะกรรมการส่วนใหญ่มีความเข้าใจอย่างมากในเรื่องการให้บริการด้านเงินกู้ของสหกรณ์ การส่งเสริมและให้ความรู้แก่สมาชิกสหกรณ์ การออกหุ้นและการถือหุ้นของสหกรณ์ การประชุมใหญ่ของสหกรณ์ คุณสมบัติของคณะกรรมการสหกรณ์ และการจัดสรรกำไรของสหกรณ์เป็นเงินปันผลแก่สมาชิกสหกรณ์ แต่พบว่ายังขาดความรู้ในเรื่องการลาออกจากการเป็นสมาชิกของสหกรณ์

ประเด็นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ พบว่าส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสหกรณ์มาก โดยมีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73 รองลงมามีส่วนร่วมปานกลาง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 และที่มีส่วนร่วมน้อย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 ตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยของการทำแบบสอบถามเท่ากับ 10.55 คะแนน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์การมีส่วนร่วมมาก คณะกรรมการส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสหกรณ์ในด้านการรับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก การเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงการดำเนินงานของสหกรณ์ให้สมาชิกได้ทราบ และการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินตามระเบียบหลักเกณฑ์

และวิธีการที่สหกรณ์กำหนด แต่ในส่วนของการติดต่อและประสานงานกับคณะกรรมการระดับภูมิภาค พบว่ามีส่วนร่วมในเรื่องนี้น้อยที่สุด

ประเด็นที่ 4 การบริหารสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด พบว่าคณะกรรมการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการบริหารงานมีความเหมาะสมมาก โดยมีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73 ที่เหลือมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมปานกลาง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นในความเห็นเหมาะสมของการบริหารงานสหกรณ์เท่ากับ 3.68 คะแนน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มีความเหมาะสมมาก คณะกรรมการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในเรื่องหลักเกณฑ์ในการอนุมัติเงินกู้ยืมแก่สมาชิก และค่าตอบแทนของคณะกรรมการว่ามีความเหมาะสมในการบริหารงานมากที่สุด และมีความคิดเห็นในเรื่องความเพียงพอของงบประมาณ จำนวนเงินออมสมทบของสมาชิก กระบวนการจัดการกับปัญหาหนี้ค้างชำระ และสัดส่วนจำนวนเงินที่จ่ายเพื่อการบำรุงสาธารณประโยชน์ ว่ายังมีความเหมาะสมในการบริหารงานไม่ตีพอ

2.2 ด้านสมาชิกของสหกรณ์

ประเด็นที่ 1 ระดับการศึกษาของสมาชิก พบว่ากลุ่มส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ที่ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ 121 คน (ร้อยละ 36.01) และ 120 คน (ร้อยละ 35.71) รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรีจำนวน 26 คน (ร้อยละ 7.74) และระดับอนุปริญญา จำนวน 9 คน (ร้อยละ 2.68) ตามลำดับ

ประเด็นที่ 2 พฤติกรรมการใช้บริการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ใช้บริการไม่บ่อย (เดือนละ 1 ครั้ง) จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 84.52 ส่วนที่เหลือไม่ค่อยใช้บริการ (น้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน) จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 15.48

ประเด็นที่ 3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์ของสมาชิก กลุ่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับดีมาก โดยมีจำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 69.35 และที่เหลือมีความรู้อยู่ในระดับระดับดี จำนวน 103 คนคิดเป็น ร้อยละ 30.65 คะแนนเฉลี่ยของการทำแบบสอบถามเท่ากับ 12.69 คะแนน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มีความรู้ความเข้าใจระดับดีมาก กลุ่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีความเข้าใจอย่างมากในเรื่องการให้บริการด้านเงินกู้ของสหกรณ์ การส่งเสริมและให้ความรู้แก่สมาชิกสหกรณ์ การออกหุ้นและการถือหุ้นของสหกรณ์ คุณสมบัติของคณะกรรมการสหกรณ์ และการจัดสรรกำไรของสหกรณ์เป็นเงินปันผลแก่สมาชิกสหกรณ์ แต่ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประชุมใหญ่ของสหกรณ์

ประเด็นที่ 4 การมีส่วนร่วมของสมาชิก กลุ่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสหกรณ์มาก โดยมีจำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 82.14 รองลงมามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสหกรณ์น้อย จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 10.12 และที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสหกรณ์ปานกลาง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 7.74 ตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยของการทำแบบสอบถามเท่ากับ 6.33 คะแนน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์การมีส่วนร่วมมาก กลุ่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสหกรณ์ในด้านการแสดงความคิดเห็นในการเสนอปัญหาให้ที่ประชุมได้ทราบ และการใช้สิทธิ์ออกเสียงลงมติต่างๆในที่ประชุม แต่ในส่วนของการลงมติให้คณะกรรมการพ้นจากตำแหน่ง พบว่ากลุ่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์มีส่วนร่วมในเรื่องนี้น้อยที่สุด

3. ความพึงพอใจที่มีต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด

ประเด็นที่ 1 ความพึงพอใจของคณะกรรมการที่มีต่อการดำเนินงานสหกรณ์ ส่วนมากมีความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์พึงพอใจมาก โดยมีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 81.82 ส่วนที่เหลืออีกจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 มีความพึงพอใจปานกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก คณะกรรมการส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องการบริหารงานของสหกรณ์ในเรื่อง

ความเหมาะสมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กร และมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในเรื่องการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและความรู้ความสามารถให้แก่คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ภายในองค์กร

ประเด็นที่ 2 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานสหกรณ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์ส่วนมากมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยมีจำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 51.19 ส่วนที่เหลืออีกจำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 48.81 มีความพึงพอใจมากที่สุดต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมีความพึงพอใจมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องความเหมาะสมและความโปร่งใสในการบริการให้กับสมาชิกทุกคนอย่างเป็นธรรม และมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในเรื่องความเหมาะสมของสถานที่ใช้ในการให้บริการด้านต่างๆแก่สมาชิก (มีการแยกส่วนงานอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกในการใช้บริการ)

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษา

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินทั้ง 6 อัตราส่วน เฉลี่ย 5 ปีย้อนหลัง (ปี 2554-2558) ของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์นำมาวัดผลและจัดชั้นสหกรณ์ พบว่า ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ทั้งหมด 3 อัตราส่วน คือ อัตราส่วนทุนดำเนินงานหรืออัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน และอัตรากำไรสุทธิ ไม่ผ่านทั้งหมด 3 อัตราส่วน คือ อัตราหมุนของสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น แต่ในส่วนของอัตราหมุนของสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ถึงแม้จะไม่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่ก็มีค่าใกล้เคียงค่าเกณฑ์มาตรฐานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

คณะกรรมการของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับดี ส่วนใหญ่มีความเข้าใจอย่างมากในเรื่องการให้บริการด้านเงินกู้ของสหกรณ์ การส่งเสริมและให้ความรู้แก่สมาชิกสหกรณ์ การออกหุ้น และการถือหุ้นของสหกรณ์ การประชุมใหญ่ของสหกรณ์ คุณสมบัติของคณะกรรมการสหกรณ์ และการจัดสรรกำไรของสหกรณ์เป็นเงินปันผลแก่สมาชิกสหกรณ์ แต่ยังขาดความรู้ในเรื่องการลาออกจากการเป็นสมาชิกของสหกรณ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสหกรณ์ พบว่าส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสหกรณ์ในระดับมาก ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสหกรณ์ในด้านการรับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก การเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงการดำเนินงานของสหกรณ์ให้สมาชิกได้ทราบ และการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินตามระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการที่สหกรณ์กำหนด แต่การติดต่อและประสานงานกับคณะกรรมการระดับภูมิภาคพบว่ามีส่วนร่วมในเรื่องนี้น้อยที่สุด และสุดท้ายด้านความเหมาะสมในการบริหารงานของสหกรณ์ พบว่าส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการบริหารงานของสหกรณ์มีความเหมาะสมมาก โดยมีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องหลักเกณฑ์ในการอนุมัติเงินกู้ยืมแก่สมาชิก และค่าตอบแทนของคณะกรรมการ มีความเหมาะสมในการบริหารงาน แต่เรื่องความเพียงพอของงบประมาณ จำนวนเงินออมสมทบของสมาชิก กระบวนการจัดการกับปัญหาหนี้ค้างชำระ และสัดส่วนจำนวนเงินที่จ่ายเพื่อการบำรุงสาธารณประโยชน์ มีความเหมาะสมในการบริหารงานยังไม่มีพอ

ปัจจัยด้านสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด ด้านพฤติกรรมการใช้บริการสหกรณ์ของสมาชิก พบว่าส่วนใหญ่ใช้บริการสหกรณ์ไม่บ่อย (เดือนละ 1 ครั้ง) ด้านความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ พบว่าส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับดีมาก ส่วนใหญ่มีความเข้าใจอย่างมากในเรื่องการให้บริการด้านเงินกู้ของสหกรณ์ การส่งเสริมและให้ความรู้แก่สมาชิกสหกรณ์ การออกหุ้นและการถือหุ้นของสหกรณ์ คุณสมบัติของคณะกรรมการสหกรณ์ และการจัดสรรกำไรของสหกรณ์เป็นเงินปันผลแก่สมาชิกสหกรณ์ แต่ส่วนใหญ่ยัง

ขาดความรู้ในเรื่องการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสมาชิกสหกรณ์ พบว่าส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสหกรณ์ในระดับมาก ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสหกรณ์ในด้านการแสดงความคิดเห็นในการเสนอปัญหาให้ที่ประชุมได้ทราบ และการใช้สิทธิ์ออกเสียงลงมติต่างๆในที่ประชุม แต่เรื่องการลงทุนให้คณะกรรมการพ้นจากตำแหน่งพบว่ามีส่วนร่วมในเรื่องนี้น้อยที่สุด

ความพึงพอใจของคณะกรรมการที่มีต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก โดยมีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องการค้าดำเนินงานของสหกรณ์ในเรื่องความเหมาะสมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กร และมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและความรู้ความสามารถให้แก่คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ภายในองค์กร

ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ที่มีต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องความเหมาะสมและความโปร่งใสในการบริการให้กับสมาชิกทุกคนอย่างเป็นธรรม และมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านความเหมาะสมของสถานที่ใช้ในการให้บริการด้านต่างๆแก่สมาชิก (มีการแยกส่วนงานอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกในการใช้บริการ)

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ผลการศึกษาพบว่าอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อยู่มาก ดังนั้นสหกรณ์ควรมีมาตรการเพิ่มปริมาณการให้สินเชื่อให้มากขึ้น เพื่อให้สหกรณ์มีรายรับจากดอกเบี้ยเงินให้กู้สูงขึ้น ทำให้สหกรณ์มีกำไรจากการใช้ทุนที่เพิ่มขึ้นมากขึ้น อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก็จะอยู่ในระดับที่ดีขึ้น

2) ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการยังขาดความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบของสหกรณ์ ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบของสหกรณ์แก่คณะกรรมการให้มากขึ้น อาจโดยมีการจัดอบรมอย่างสม่ำเสมอหรือการเพิ่มวาระการเรียนรู้เรื่องกฎระเบียบของสหกรณ์ในการประชุมประจำเดือนทุกครั้ง

3) ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการส่วนมากยังมีส่วนร่วมในการประสานงานกับสหกรณ์ระดับภูมิภาคน้อย ดังนั้นควรมีการสลับสับเปลี่ยนให้คณะกรรมการทุกคนทำหน้าที่ติดต่อประสานงานและการประชุมต่างๆ กับกับคณะกรรมการระดับภูมิภาค เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในด้านการติดต่อและประสานงานกับคณะกรรมการระดับภูมิภาค

4) จากการศึกษาพบว่าสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีความเข้าใจในเรื่องของระเบียบการประชุมใหญ่ของสหกรณ์น้อย ดังนั้นสหกรณ์ควรมีกระบวนการชี้แจงให้ความรู้อบรมในเรื่องการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ผ่านทางหัวหน้ากลุ่มสมาชิกสหกรณ์เพื่อให้หัวหน้ากลุ่มไปกระจายความรู้แก่สมาชิกกลุ่มของตนเอง และต้องทำการเชิญสมาชิกสหกรณ์มาร่วมประชุมให้ได้มากที่สุดเพื่อให้สมาชิกสหกรณ์มารู้สถานการณ์และปัญหาของสหกรณ์ ซึ่งจะส่งผลให้การจัดประชุมใหญ่เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

5) จากการศึกษาพบว่าสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อด้านสถานที่ของสหกรณ์น้อยที่สุด ดังนั้นควรมีการปรับปรุงสถานที่ของสหกรณ์ เพื่อให้มีความสะดวก สะอาด นำมาใช้บริการ เพื่อให้สมาชิกมีความอยากมาใช้บริการของสหกรณ์ทั้งด้านสินเชื่อ และเงินฝาก

เอกสารอ้างอิง

เกษม กุณาตรี. (2555). การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการดำเนินงานสหกรณ์เครดิตยูเนียนในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2559). **จำนวนสหกรณ์และสมาชิกสหกรณ์ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์
- เรณู ศุภรัฐปริษา. (2543). **การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนริมออน จำกัด อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด. (2557). **การอบรมสมาชิกสหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด**. เชียงใหม่: สหกรณ์การเกษตรฝาง จำกัด
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2550). **ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ สมสวน. (2554). **การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร**. การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุรเชษฐ์ นุชัย. (2557). **การประเมินผลการดำเนินงานสหกรณ์เครดิตยูเนียนจอมทอง จำกัด อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมชาย เมธาวิกุลชัย. (2546). **การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่จำกัด**. การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2556). **ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). **ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่. (2559). **ข้อมูลสหกรณ์**. เชียงใหม่: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่.
- อารีย์พงศ์ ผิวอ่อน. (2554). **การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัมพร มาแสง. (2551). **การวิเคราะห์ศักยภาพของโครงการกองทุนหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.